

WIADOMOŚCI BANKU POLSKIEGO

Streszczenie sprawozdania Banku Włoskiego (Banca d'Italia)

za rok 1923.

Rok sprawozdawczy 1923 zaliczyć należy do pomyślnych. W całych Włoszech widoczne jest powolne uzdrawianie całokształtu życia ekonomicznego i gospodarczego. Z jednej strony energia Rządu w doprowadzeniu budżetu do równowagi i znaczny wzrost wpływów podatkowych przy równoczesnym zmniejszeniu rozchodów państwowych, z drugiej wzrost wkładów oszczędnościowych, lokowanych w instytucjach finansowych i w papierach państwowych, wywierały zbawienny wpływ na ogólną sanację skarbu. Intensywna praca we wszystkich gałęziach produkcji, oszczędna wytwórczość w przemyśle, wzmożona wydajność roli, rozwój handlu opartego na zdrowej konkurencji i na stałych cenach oznaczają powrót do normalnych warunków przedwojennych ogólnoswiatowych.

Budżet Państwa wykazuje coraz mniejszy deficyt. Deficyt budżetowy zmniejszył się w ostatnich trzech okresach sprawozdawczych od 1920/21 do 1922/23 z 12 miliardów na 3.029 milionów lirów. Długi wewnętrzne wzrosły w roku 1923 zaledwie o 1.9 miliardów, podczas gdy w latach poprzednich wzrost tego długu wynosił: w 1920 roku 16.3, w 1921 roku 10.7, a w 1922 roku 3.5 miliardów. Dzięki temu zmniejszeniu długu płynnego Państwa mogło Ministerstwo Skarbu skonsolidować znaczną jego część. Długi zagraniczne, z których przeważna część przypada na długi zaciągnięte w Stanach Zjednoczonych i w Anglii w okresie wojny, wynoszą obecnie 22½ miljarda lirów w złocie; wzrastają one stopniowo wobec kapitalizowania nieopłaconych procentów.

Włoskie pożyczki państwowe wykazują kursy stale wyższe. Kurs 5% renty konsolidowanej podniósł się z 84.30 w grudniu 1922 na 93.65 w marcu 1924 r. Tak samo kurs 3½% renty konsolidowanej wzrósł w tym samym czasie z 75.90 na 81.45. Ministerstwo Skarbu zmniejszyło dzięki skutecznym zarządzeniom w ciągu roku sprawozdawczego obieg bonów skarbowych, obniżając równocześnie stopę procentową tychże bonów. Mimo tego obieg bonów skarbowych wynosi jeszcze 23,350 milionów lirów.

Bilans handlowy Włoch był w dalszym ciągu biernym w 1923 roku. Wartość wywozu wynosiła 11,059 milionów, wartość przywozu 17,198 milionów lirów w stosunku do 9,302 milionów wywozu i 15,764 milionów przywozu w roku poprzednim.

Sprawozdanie daje bardzo szczegółowy obraz rozwoju przemysłu. Rok 1923 stanowi wysoce pomyślny zwrot ku lepszemu. Korzystny ten objaw zawdzięczać należy wzmożonej wydajności pracy we wszystkich dziedzinach życia gospodarczego. Duch dyscypliny, ładu i porządku wziął ostatecznie górę w warstwach robotniczych, równocześnie dzięki polepszeniu stosunków między robotnikami i pracodawcami, strajki zupełnie ustały. Względna stabilizacja kursu liry umożliwiła fabrykantom przeprowadzanie kalkulacji cen produkowanych towarów. Przemysłowcy zaniechali wyrabiania towarów niewytrzymujących obecnie konkurencji zagranicznej i równocześnie skierowali wszystkie wysiłki ku technicznemu udoskonaleniu swoich fabryk i obniżeniu kosztów produkcji. Wydatną pomoc okazywała przemysłowi przeczorna polityka Rządu.

W przemyśle włoskim stoi na pierwszym miejscu przemysł jedwabniany, dalej idzie przemysł bawełniany, konopiany i jutowy. Ważne miejsce zajmuje przemysł szkła i porcelany. Fabrykacja sztucznego jedwabiu zrobiła w roku ubiegłym ogromne postępy. Przemysł metalurgiczny, który w roku 1922 przechodził ciężki kryzys, rozwinął się znacznie dzięki wzmożonej wydajności pracy i wprowadzeniu wynagrodzenia akordowego w fabrykach. W stałym rozwoju znajduje się przemysł samochodowy i fabrykacja aeroplanów, cieszące się specjalnem poparciem Rządu.

Urodzaje były w roku 1923 bardzo dobre. Zbiór zboża wynosił 61,190.000 centnarów metrycznych, wzrósł zatem o 17,200.000 centnarów w stosunku do roku poprzedniego i dorównał żniwom 1909 roku. Ilość gruntów nowo uprawionych wzrosła w roku 1923 o 26.000 ha. Przywóz zboża zmniejszył się dzięki temu o 3,846.000 centnarów. Sprawozdanie kładzie specjalny nacisk na skuteczne poparcie udzielane rolnictwu przez Państwo. Rząd odmawiał wszelkiego pośrednictwa w zatargach między wielką i małą własnością i robotnikami rolnymi, które wywoływały w latach poprzednich ogromne wstrząśnienia w całym kraju i pozostawiał rozwiązanie zawilej kwestji rolnej stopniowej naturalnej ewolucji gospodarczej. Polityka ta doprowadziła do uspokojenia rozjątrzonych umysłów, równocześnie zaś poparcie Rządu w zakładaniu szkół i laboratoriów rolniczych, oraz współudział wszystkich organów rządowych w opracowaniu sposobów podniesienia wydajności roli wytworzyły we Włoszech warunki, zapewniające najpomyślniejsze widoki rozkwitu rolnictwa w przyszłości.

Kurs liry ulegał w ciągu roku sprawozdawczego mniejszym wahaniom niż w roku poprzednim. W stosunku do złota kurs minimalny liry wynosił 373'36, maksymalny 463'17 (w roku 1922 — 353'88 i 500'90), w stosunku do dolara, funta szterlinga, franka szwajcarskiego i francuskiego kursy minimalne i maksymalne liry były następujące: New-York 19'35 i 23'83, Londyn 90'18 i 108'82, Zurych 365'07 i 429'31, Paryż 115'71 i 144'30.

Przywilej emisji banknotów posiadają we Włoszech trzy banki, a mianowicie: Banca d'Italia, Banco di Sicilia i Banco di Napoli. Przywilej ten, którego ostateczny termin upływał 31 grudnia 1923 roku, został przedłużony w styczniu 1923 r. do końca 1925 r., a następnie jesienią do 31 grudnia 1930 roku. Ogólny obieg banknotów wymienionych trzech banków zmniejszył się w ciągu roku 1923 z 18.012 milionów na 17.246 milionów lirów (z tego w Banku Włoskim z 13.921 na 12.867 milionów lirów). Na cyfrę 17.246 milionów składają się emisje przeznaczone na cele handlowe w sumie 9.492, oraz emisje na cele państwowe w sumie 7.754 milionów lirów.

Bank Włoski należy do Konsorcjum dla Subwencjonowania Walorów Przemysłowych. W kapitale zakładowym 125 milionów lirów udział Banku Włoskiego wynosi lirów 18,850.000. Konsorcjum udzieliło w roku ubiegłym swoim udziałowcom pożyczek na papiery przemysłowe, towary, warianty, konosamenty i weksle na ogólną sumę 1.822 milionów lirów.

Istniejący we Włoszech Instytut Narodowy dla Kursów Zagranicznych oddał w roku sprawozdawczym wielkie usługi Skarbowi, oraz całemu krajowi. Instytut stawiał do dyspozycji Rządu dewizy na pokrycie zobowiązań zagranicznych i przestrzegał równocześnie ściśle, aby spekulacje walutowe na rynkach wewnętrznych nie wywierały ujemnego wpływu na kurs waluty włoskiej.

Najważniejsze cyfry bilansu Banku Włoskiego przedstawiają się jak następuje:

w Aktywach

Zapas kruszców	L.	961,000.000
Portfel	„	3.471,800.000
Dług Państwa	„	5.838,572.000
Pożyczki na zastaw	„	2.881,080.000

w Pasywach

Kapitał akcyjny	L.	240,000.000
Obieg banknotów	„	12.867,790.000
Zysk	„	66,991.000

Zapas kruszców wynosił dnia 31 grudnia 1923 r. 961,000.000 lirów, w tem złota 875,700.000, srebra 72,300.000, bilonu srebrnego 13,000.000 lirów. Wzrost wynosił L. 1,238.000.

Ogólna liczba zdyskontowanych weksli wynosiła w ciągu roku 1.456.380 sztuk na ogólną sumę L. 19.479,262.000. W stosunku do roku poprzedniego wzrost wynosił 297.875 sztuk weksli na sumę L. 1.810,390.000.

Bank Włoski stosował w roku 1923 trzy rodzaje stopy procentowej przy dyskoncie weksli, a mianowicie: stopę $5\frac{1}{2}\%$ w dysconcie normalnem, stopę $4\frac{1}{2}\%$ przy dysconcie weksli instytucyj ziemskich i 4% przy redysconcie weksli Konsorcjum dla Subwencjonowania Walorów Przemysłowych. Z ogólnej liczby przedstawionych weksli przyjęto do dyskonta

60·74%	przy stosowaniu stopy procentowej	$5\frac{1}{2}\%$
34·48%	„ „ „ „	$4\frac{1}{2}\%$
5·78	„ „ „ „	4%.

Pożyczki na zastaw wynosiły w ciągu roku 20.487 milionów lirów, w roku poprzednim nie przewyższały one 18.563 miliony. Wzrost wynosił zatem L. 1.923,800.000.

Obroty Izb Rozrachunkowych w Rzymie, Florencji, Genui, Medjolanie, Tryeście i Wenecji wynosiły ogółem 805.742 milionów lirów, z tego przypada 1'48% na obroty gotówkowe.

Podatki opłacone przez Bank wynosiły w roku 1923 L. 166,300.000, z czego L. 149,500.000 przypadało na podatek na rzecz Skarbu od obiegu banknotów.

Kapitał Banku Włoskiego wynosi 240 milionów lirów, podzielonych na 300.000 akcji po 800 lirów. Na 31 grudnia 1924 r. były one w posiadaniu 11.027 akcjonariuszów.

Z czystego zysku L. 66,991.000 przeznaczono L. 18,000.000 na dywidendę dla akcjonariuszów w stosunku 60 lirów od akcji, L. 13,874.000 otrzymało Państwo jako udział w zyskach Banku, L. 5,193.000 dopisano do kapitału zapasowego. Pozostałe 29,000.000 lirów przebrane zostały na rachunek specjalnej rezerwy udziału Banku Włoskiego w Konsorcjum dla Subwencjonowania Walorów Przemysłowych.

Personel bankowy liczył 2.903 pracowników etatowych, oraz 42 nieetatowych.

Zestawienie długów Polski podług sprawozdania Komisji Budżetowej o Preliminarzu Budżetowym na rok 1924.

I. Stan zadłużenia wewnętrznego na 1 maja 1924 r.

1) 5% asygnaty z 1918 r.	Mp	128,264.058	zł	5,130.562'32
2) 5% Pożyczka Odrodzenia Długoterminowa . .	"	2.828,450.000	"	28,284.500—
3) 5% " " Krótkoterminowa	"	1.284,032.300	"	12,840.323—
4) 4% " Premjowa	"	4.944,674.000	"	9,889.348—
5) 8% " Złota (część markowa)	"	9.635,030.000		
(część złotowa)	zł	9,635.030	"	9,249.628'80
6) 5% " Premjowa Dolarowa	Dol.	1,500.265	"	7,778.874'03
7) 10% " Kolejowa	Fr. zł.	22,297.635	"	22,297.635—
8) 6% Bony Skarbowe Serji I	zł	1,607.860		
" " Serji II	"	26,461.580	"	25,781.780'64
9) 5% Bilety Skarbowe Serji I, II, III i IV . .	Mp	6.492,613.000	"	3.607—
Razem				zł 121,256.258'79

Pozycje 1, 2, 3, 4, 5, 8, 9 przerachowane są według stawek podanych w Rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 17 marca 1924 r. (Dz. Ust. Nr. 27 poz. 274 par. 1, 2 i 3).

II. Zestawienie długów zagranicznych w maju 1924 r.

Kraj wierzycieli	Dług w walucie kraju wierzycieli	Dług w złotych	Splacalność procentów
Stany Zjednoczone	\$ 185,757.195	946,765.778	Procenty spłacone zostały w terminie w całości od długów prywatnych, zaciągniętych w Stanach Zjednoczonych, oraz od długu zaciągniętego w Holandji, natomiast żadne procenty nie były opłacone od początku od długu u Rządu Stanów Zjednoczonych w sumie \$ 159,732.000, oraz od pozostałych długów zagranicznych.
Francja	Fr. fr. 891,105.220	264,500.614	
Anglja	£ 4,530.828	96,942.585	
Włochy	Lir. 469,000.000	125,978.062	
Holandja	Hfl. 9,089.830	17,634.271	
Norwegja	Kr. n. 16,497.417	11,746.873	
Szwecja	Kr. sz. 5,106.580	6,701.300	
Danja	Kr. d. 358.849	314.712	
Szwajcarja	Fr. szw. 73.600	67.602	
Razem		zł 1.470,651.797	

ODDZIAŁY	Banki i inne instytucje kredytowe	P R Z E M Y S Ł									
		węglowy	naftowy	różny górniczy	mineralny	hutniczy	metalowy	maszyn. i elektr.	budowlany	włókienniczy	odzieżowy i galant.
Warszawa	52.961	350	1.739	118	641	4.050	1.682	2.072	82	1.778	185
Białystok	—	—	—	—	—	—	32	—	—	847	—
Bielsko	626	150	100	—	—	—	364	260	80	2.313	10
Brześć n/Bug.	20	—	—	—	20	—	—	—	—	—	—
Bydgoszcz	1.338	—	—	—	23	—	87	177	—	—	101
Częstochowa	113	—	—	—	400	100	374	15	5	2.666	193
Drohobycz	25	—	300	—	—	—	—	—	—	—	—
Gniezno	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Grodno	80	—	—	—	60	—	—	10	—	—	—
Grudziądz	110	—	—	—	65	—	—	800	—	—	—
Inowrocław	120	—	—	—	2	—	—	1	—	—	—
Jarosław	—	—	—	—	4	—	—	—	—	2	2
Jasło	16	—	55	—	—	—	—	—	—	—	—
Kalisz	60	—	—	—	—	—	—	—	—	166	12
Katowice	250	10.100	40	—	—	8.440	—	1	—	—	—
Kielce	6	—	—	—	76	—	706	6	—	—	—
Kołomyja	70	—	—	—	—	—	—	30	—	—	—
Kraków	5.688	800	—	450	170	205	34	143	3	300	25
Królewska Huta	25	4.341	—	—	—	1.000	—	—	—	—	—
Leszno	10	—	—	—	—	—	—	20	—	—	3
Lublin	605	—	—	—	—	—	31	377	5	—	—
Lwów	4.460	—	1.005	—	—	—	—	—	3	—	103
Łomża	5	—	—	—	—	—	—	15	—	5	—
Łódź	915	—	—	—	—	—	148	169	30	21.753	77
Nowy Sącz	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ostrów	75	—	—	—	8	—	—	80	18	—	—
Piotrków	5	—	—	—	58	—	—	103	—	—	—
Płock	10	—	—	—	—	—	—	15	—	—	—
Poznań	21.259	—	—	—	10	10	1	1.130	—	44	15
Przemyśl	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Radom	170	—	—	—	135	—	458	44	—	15	—
Równe	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rybnik	—	100	—	—	—	—	4	10	—	—	—
Rzeszów	32	—	—	—	30	—	—	3	—	5	—
Siedlce	—	—	—	—	—	—	—	15	—	—	—
Sosnowiec	—	1.823	—	245	32	500	90	10	10	973	—
Stanisławów	11	—	26	—	10	—	—	—	—	25	—
Starogard	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Suwałki	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tarnopol	3	—	—	—	10	—	—	—	—	—	—
Tarnów	25	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Tczew	10	—	—	—	—	—	100	—	—	—	—
Toruń	100	—	—	—	3	—	15	5	—	10	2
Wejherowo	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Wilno	551	—	—	—	50	—	40	—	—	50	—
Włocławek	103	—	—	—	45	—	15	28	5	—	—
Razem . .	89.944	17.664	3.265	813	1.852	14.305	4.181	5.539	241	30.951	730

W I E N I E

31 lipca 1924 r. (w tysiącach złotych).

P R Z E M Y S Ł									Spół- dzielnie	Rolni- ctwo	Przedsię- biorstwa handlowe	O G Ó Ł E M	
chemicz- ny	garbarski	papierni- czy	poligra- ficzny	drzewny	cukro- wniczy	gorzel- niany	tytoniowy	różny spożyw- czy				Ilość podaw- ców	Suma
2.476	1.483	1.748	516	279	10.300	2.066	90	273	416	1.650	929	377	87.884
—	60	—	3	75	—	—	100	—	—	50	—	30	1.167
65	55	150	20	20	—	35	—	110	32	60	21	125	4.470
14	—	—	—	1	—	—	5	—	—	10	1	8	71
25	65	135	—	515	—	—	16	31	—	—	34	49	2.597
221	65	313	20	87	—	—	—	55	—	83	46	104	4.756
—	—	—	—	17	—	—	—	—	—	40	—	6	382
—	—	—	—	50	100	107	—	30	—	—	—	11	367
25	10	—	10	—	—	—	4	—	—	45	—	7	164
12	—	—	—	5	—	—	10	25	—	—	65	14	1.092
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	4	124
—	—	—	—	1	—	—	—	4	—	—	6	16	19
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10	—	6	81
10	10	—	—	1	—	—	—	—	—	100	25	12	384
1.308	—	—	—	—	—	—	—	25	—	—	—	23	20.164
159	8	125	—	50	—	3	—	1	—	60	14	22	1.214
—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	1	—	4	106
695	205	20	65	20	—	140	—	170	21	80	726	70	9.960
4.000	10	—	—	—	—	—	—	10	—	—	18	10	9.404
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	70	8	103
—	12	—	—	15	—	15	—	5	—	112	10	22	1.187
1.686	100	—	108	200	—	1.542	—	5	1	1.000	62	41	10.275
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15	1	6	41
367	20	31	5	67	—	—	—	—	—	25	84	350	23.691
—	—	—	—	80	—	5	—	5	—	60	5	6	175
—	—	15	—	12	—	40	—	35	—	—	5	16	288
20	—	—	4	34	—	73	—	32	10	20	13	42	372
—	—	—	—	5	—	—	—	15	—	50	1	6	96
1.483	10	—	100	70	—	5.270	—	375	29	675	66	70	30.547
—	—	—	—	—	—	—	—	50	—	—	20	3	80
140	862	—	—	35	—	—	—	1	—	20	9	47	1.889
—	—	—	—	—	60	—	—	29	—	—	4	5	93
157	40	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	6	317
—	1	—	—	—	—	330	—	—	—	22	10	12	433
—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—	2	20
25	—	15	—	—	—	—	—	25	—	—	27	29	3.775
—	1	—	3	10	—	25	—	5	—	—	—	14	116
10	—	—	—	10	—	200	—	—	—	—	—	4	221
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	13
—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	20	—	6	49
5	—	—	—	—	—	—	—	15	—	—	10	6	140
20	—	—	15	5	—	—	—	55	—	20	15	21	265
—	—	—	—	30	—	—	—	—	—	—	—	3	37
50	90	—	10	—	—	—	—	35	20	15	115	37	1.026
15	—	—	—	—	—	10	—	61	—	—	10	25	292
12.988	3.107	2.552	879	1.694	10.460	9.861	225	1.490	534	4.243	2.429	1688	219.947

Kredyt dla Oddziałów na zakup artykułów pierwszej potrzeby.

(Dział II Spisu Okólników).

Dyrekcja Banku, mając na uwadze zwiększone wydatki pracowników ze względu na zbliżającą się porę zimową, powzięła uchwałę udzielać ponownie Oddziałom bezprocentowego kredytu na zakup artykułów niezbędnych do codziennego użytku. Wobec tego Oddziały, pragnące korzystać z tej formy kredytu, mogą zwracać się do Wydziału Personalnego Dyrekcji z należycie uzasadnionymi wnioskami o przyznanie im ściśle określonych funduszy na powyższe cele.

Wydział Personalny w listach do Oddziałów z zawiadomieniem o przychylnem załatwieniu wniosków podawać będzie szczegółowe warunki, na jakich kredytu udzielono, jego wysokość i okres czasu, w którym kredyt ten winien być spłacony.

Przy tej sposobności przypomina się Oddziałom Zarządzenie Centralnej Księgowości Nr. 114 z dnia 20 września 1921 r., omawiające istotę tego rodzaju kredytu, oraz sposób postępowania na wypadek przeniesienia do innego Oddziału pracownika, który korzystał z kredytu oddziałowego.

Odnosnie do księgowania mają Oddziały stosować postanowienia Okólnika Nr. 85 z dnia 25 kwietnia 1924 r. zawarte w ostatnich dwu ustępach, a mianowicie wypłata kredytu ma być księgowana na rachunku „Kredyt dla pracowników na zakup artykułów pierwszej potrzeby” na linii Nr. 55 w rozchodzie, oraz ratalne spłaty na tym samym rachunku na linii Nr. 66 w przychodzie dziennika i raportu kasowego.

Ponadto zwraca się uwagę, że przyznawanie kredytu przez Kierownictwa Oddziałów poszczególnym pracownikom winno się odbywać na podstawie ustalonej, rzeczywistej potrzeby. Niedopuszczalna jest bezwarunkowo wypłata zaliczek w gotówce, o ile Kierownictwo nie ma należytego przeświadczenia, że wypłacane sumy zostaną użyte celowo i zgodnie z intencją Dyrekcji Banku. Wobec tego obowiązane są Kierownictwa Oddziałów badać, czy podniesione przez pracowników kwoty użyte zostały na zapłatę podanych przez nich artykułów.

Puszczanie w obieg biletów zdawkowych po zł 1 i 2.

(Dział XIII Spisu Okólników).

W związku z artykułem w „Wiadomościach Bankowych” Nr. 7 z dnia 31 lipca 1924 r. pod tytułem „Uskutecznianie wypłat bilonem oraz biletami zdawkowymi” podaje się do wiadomości Oddziałów i wykonania, że wydawanie biletów zdawkowych po 1, 5, 10, 20 i 50 groszy przy wypłatach dozwolone jest tylko w razie zupełnego wyczerpania bilonu (metalowego), natomiast bilety zdawkowe po zł 1 i 2 mogą Oddziały wydawać bez ograniczenia w miarę posiadanych zapasów.

Ruch służbowy.

Zwolnienie ze służby.

Zahorska Ernestyna, urzędniczka z Oddziału we Lwowie.

Emerytowanie.

Sankowski Jan, urzędnik Oddziału w Łomży, Gadowski Stanisław, urzędnik Oddziału w Kielcach.

BANK POLSKI.